

L'església de Cassà exposa l'antiga portalada romànica

El GREC n'ha recuperat 37 fragments que revestien les parets interiors del campanar i que se sumen als 21 trobats amb anterioritat

El conjunt es pot veure al temple cassanenc junt amb altres joies

Els membres del GREC. JOAN CARLES CODOLÀ.

MARC SALGAS - CASSÀ DE LA SELVA

El Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs (GREC) presentarà avui els resultats dels treballs d'extracció i restauració dels fragments de l'antiga portalada romànica de l'església de Sant Martí que revestien les parets interiors del campanar. El conjunt, que en total consta de 58 peces, s'exposarà a l'espai museístic Joies de l'església, que s'inaugura també avui a l'altar dels Dolors del temple cassanenc (12 h). Aquest espai mostrarà, a més, un dibuix de la portalada completa de mida gairebé real, un rellotge del 1599, una campana del 1644, una còpia del penó de l'Orfeó Catalunya, una maqueta del retaule barroc de l'altar principal i diversos elements de fusta de l'antic retaule de la capella de la Mare de Déu de les Sogues.

L'actuació per extreure els fragments de la portalada, que els experts daten de la segona meitat del segle XII, va superar les expectatives del GREC, que va poder recuperar més peces de les esperades. N'hi havia onze que es veien a simple vista, i finalment se'n van extreure 26 més que hi havia al voltant de les ja conegudes. El conjunt sencer, però, consta de 58 fragments. Els primers dinou, que s'havien guardat a la rectoria de Cassà, es van descobrir el 1926, durant

les obres per obrir uns finestrals a les parets laterals de la nau principal de l'església. També s'han recuperat dues peces del timpà, una que s'havia guardat a ca l'Almeda, just al costat de l'església, i una altra que estava integrada en l'estructura del pou d'una masia de Llagostera.

Els experts que han estudiat la troballa assenyalen que és molt poc habitual localitzar en un sol lloc tantes peces d'un mateix conjunt arquitectònic, i encara menys en tan bon estat de conservació. Jordi Sagrera, arqueòleg de la UdG que ha fet la reproducció de la portalada en dibuix, assenyalava, a més, que és d'una qualitat notable: "No diria que és espectacular, però gairebé. No és senzilla. És una portalada romànica amb tots els ets i uts, àmplia i fastuosa. La qualitat del treball del picapedrer demostra que no era un primera espasa, però déu-n'hi-do." La categoria de la portalada sorprèn Eduard Mestres, president del GREC, atès que el segle XII Cassà era molt petit i no tenia un monestir al voltant: "No consta que hi hagués un priorat com a Lladó, que té una portalada molt semblant. Això vol dir que potser algú amb diners va fer una gran aportació per construir-la."

La portalada consta de cinc arquivoltes amb un cordó trenat entre la segona i la tercera arquivolta. A la primera hi ha una inscripció en llatí que reproduïx una frase estereotipada que convidava els fidels a entrar a la casa de Déu. Les arquivoltes anaven muntades sobre sis columnes, tres a cada costat, i feien un voladís d'1,5 metres. La portalada, que en alguns punts conserva la policromia original, de color groguenc, tindria una alçada de set metres i una amplada de sis.

Sagrera destaca que s'han pogut fer una reproducció completa de la portalada perquè s'han conservat elements de totes les arquivoltes, a més de tres capitells i fragments d'un brancal. "A partir dels diàmetres de l'arc i de la seqüència escultòrica i decorativa de les sanefes de les diferents arquivoltes vam poder muntar la portalada sencera", explica. A diferència del que es pensava inicialment, les anàlisis de Carles Roqué, professor de geologia de la UdG, han determinat que la portalada està feta de pedra de Girona, però extreta d'uns substrats inferiors sense els característics nummulits fòssils.

L'actuació també ha servit per concloure que els dos fragments de timpà que es conservaven formen part d'aquesta portalada. En el que correspon a la part central s'hi representa Déu i en el de l'esquerra hi ha la imatge de sant Martí bisbe. La peça de la dreta no es conserva, però, per paral·lelismes amb altres esglésies consagrades al mateix sant, hi hauria la imatge de Martí soldat.

Les pedres s'exposaran de moment a terra, però el GREC té previst encarregar una estructura metàl·lica per muntar-hi la portalada. Les actuacions han tingut un cost de 55.000 euros, patrocinats per la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Cassà i empresaris locals.

El director dels serveis territorials de Cultura a Girona, Josep Calatayud, va visitar aquesta setmana la portalada i va valorar la possibilitat d'incoar una declaració de la troballa com a bé cultural d'interès nacional amb l'objectiu que no es dispersin les peces, però també per promoure

una "prospecció sistemàtica" de més fragments en una segona fase. La portalada i la resta d'elements de l'exposició es podran visitar mitja hora abans i després de cada missa.

Publicat a: El Punt, 17 de desembre de 2022

Font del document: <https://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2231535-l-esglesia-de-cassa-exposa-l-antiga-portalada-romanica.html>